

Sjømat Mot Nord

Av

Torbjørn Trondsen
Nores fiskerihøgskole

(i samarbeid med Odd Jarl Borch, Handelshøgskolen i
Bodø)

INNHOOLD:

1. Sjømat i et arktisk perspektiv
2. Kampen om råstoffet
3. Situasjonen i dag i sjømatsektoren
4. Sentrale strategiske mål
5. Tiltak

Indigenous peoples of the Arctic Council member states

Subdivision according to language families

- Uralic-Yukagirian family**
 - Finno-Ugric group: Finnic subgroup
 - Finno-Ugric group: Ugric subgroup
 - Samodic group
 - Yukagirian group
- Altaic family**
 - Turkic group
 - Mongolic group
 - Tunguso-Manchurian group
- Palaeo-Asiatic (Chukotko-Kamchatkan)**
- Ket (isolated language)**
- Nivkh (isolated language)**
- Eskimo-Aleutian**
 - Eskimoic group
 - Aleutian
 - Alutiq
- Na'Dene family**
 - Athabaskan group
 - Eyak
 - Tlingit
 - Haida
- Penutan family**
- Macro-Algonkian family**
 - Algonkian group
 - Wakasha group
 - Salish group
- Macro-Sioux family**
 - Sioux group
 - Iroquois group

Notes:

Areas show colours according to the original languages of the respective indigenous peoples, even if they do not speak their languages today.

In the Russian Federation, only indigenous peoples numbering less than 50,000 are recognised as such. This official policy is adopted here. It explains some of the uncoloured areas, where, for instance, large peoples like the Yakut, Komi or Buryat live.

Overlapping populations are not shown. The map does not claim to show exact boundaries between the individual language groups.

Særpreg sjømat

- Meget fiskerike områder
 - Klimaendringen styrker denne posisjonen
- Langt fra bosettinger og markeder
 - Industrielt fiske & fabrikktrålerproduksjon
- Kamp om rettigheter til ressursene
 - Mellom nasjonene
 - Regioner og urfolk

Fiskerike områder

- Stillehavet
 - Alaska pollock
 - Villaks
 - Kveite
- Nordatlanten
 - Atlantisk torskefisk
 - Reke
 - Lodde

Langt fra bosettinger

- ekspansjon og omfordeling

- Ressursutnyttelsen drevet frem av
 - Kystnært fiske som utnytter beite-og gytevandring
 - Laks & laks i Beringhavet, torsk og lodde i Nord Atlanteren
 - Teknologisk utvikling i fabrikkshipsproduksjon og industrielt pelagisk fiske
 - Alaska Pollock i Stillehavet- en reell ekspansjon i fangst
 - Torskefisk og lodde, en reell konkurrent til kystnært fiske

Kamp om råstoffene

- 200 milsgrensene avklarte forholdet mellom nasjonene
- Delte bestander krever forhandlingsløsninger mellom landene
- Regional ubalanse & konkurranse
- Urfolk
- Konkurrerende bruk av arealet

SITUASJONEN I DAG I SJØMATSEKTOREN I NORD- (1) POSITIVE ELEMENTER

- Stort velutviklet europeisk marked
- Krisebevisst sjømatnæring som vet hvor problemene ligger
- Sterkt organisasjonsapparat og innovasjonssystem
- Positivt ressursamarbeid med Russland
- Noe erfaring når det gjelder salg/invester i Russland
- Erfaring med global sourcing av råstoff
- Har generisk markedsføringsapparat (EFF)

SITUASJONEN I DAG I SJØMATSEKTOREN I NORD- (2) SVAKHETER

- Lite markedsorientert og nedbygd norsk fiskeindustri
- Laksenæring med vekstproblemer
- Kapitaltørke på sjømatsiden
- Begrenset erfaring med kapitalinvesteringer i Russland og små finansielle miljø
- Blandede erfaringer når det gjelder Russland-satsinger så langt
- Små investormiljø i nord
- Lav FoU-aktivitet/nettverk
- Høyt kostnadsnivå/lite råstoff
- Dårlig veiinfrastruktur i Russland

SITUASJONEN I DAG I SJØMATSEKTOREN I NORD- (1) MULIGHETER

- Stort russisk marked
- Fortsatt tilgang til russisk råstoff
- Økte muligheter for råstoff gjennom oppdrett
- Positiv vilje til samarbeid russisk side
 - God språklig-kulturell plattform for samarbeid
- Stort antall samarbeidsprosjekter med Russland og andre land i nord-områdene
- Rask oppbygging av russisk infrastruktur

SITUASJONEN I DAG I SJØMATSEKTOREN I NORD- (4) TRUSLER

- Konkurransen fra lavkostland
- EU-lands integrasjon inn i Russland
- For svak bestandskontroll
- Miljøskader (petroleumsaktivitet, atomutslipp)

Mål for satsingen

- Økt verdiskapning i samarbeidende land
- Bygge stein på stein
 - Innsatsfaktorer
 - Kulturforvaltning
 - Råstofforvaltning
 - Forskningsforvaltning
 - Entreprenør og lederutvikling
 - Kapitalforvaltning
 - Bedriftsutvikling
 - eierintegrasjon norsk og russisk industri

Kulturforvaltning

- **Kultur: Ramme for samarbeidsnettverk**
 - kulturell utveksling med utgangspunkt i kystkultur
 - kulturambassadører

Råstofforvaltning

- Ressurspolitikk er også råstoffpolitikk!
- Hvordan øke verdiene av knappe råvareresressurser?
- Viktige problemstillinger for Nord-Norge
 - Regional samarbeid etter modell av EUs RACs som også inkluderer økonomiske problemstillinger
 - Fangstkontroll & sjøpattedyr & økonomiske konsekvenser av reguleringer
 - Flytting av kvoteår – bedre landinger om høsten
 - Overføring av kvoter mellom år
 - Fiske etter markedet- spesielt fersk uten å miste kvoter
 - Opparbeiding av individuelle kvotebanker vil lette fiskepresset for å fiske opp kvotene uavhengig av markedssituasjonen.
 - Størrelsen på fiskebestandene påvirker utbredelse og tilgjengelighet
 - Viktig for kystfisket i Nord-Norge

Forskningsforvaltning

- **Utbygging av felles flerfaglig forskning som grunnlag for undervisning, business og forvaltning**
 - Mer behov for mer verdikjedeforskning med nord-områdekompetanse og arktisk marin teknologi enn enda mer havforskning
 - Hva vet vi om driverne og suksessfaktorene i markeds- og industriutviklingen?
 - Omfattende markeds- og verdikjedeforskning i russiske marked
 - Viktige temaer: Markedsorientert råstofforvaltning, nye biologiske produkter, havbruk, selektiv fangst, foredling og logistikk for etterspurte høykvalitetsprodukter, forbrukersegmentering, markeds- og bedriftsstrategiske suksess faktorer.
- **FoU-infrastruktur:**
 - Fellessatsinger administrert av LU
 - Kopling til etablerte nordnorske forskningsmiljøer
 - Forskningsattacheer
 - FoU-ansatte i de store bedriftene

Entreprenør- og lederutvikling

- Ny generasjon ledere må utdannes
- Nettverk skapes i unge år
- Behov for felles utdanning innen alle ledd i verdikjeden for fisk
 - Tilbud fra NFH: "Master in Internasjonal Fisheries Management"
 - Tverrfaglig -fra ressursbiologi til fiskerimarkedsføring og fiskeriledelse
 - stipendordninger for universitet/høgskoler
- Videreutdanningstilbud

Kapitalforvaltning

- Investeringsfond administrert i N-Norge for bruk i nordområdene
 - Koordinering i forhold til andre fond
- Lån/garantiordninger Innovasjon Norge
- Koordinert satsing av fylkeskommunene

Bedriftsutvikling

- Krysseierskap: Konkurransefortrinnene må styrkes
- Strategier som styrker kystøkonomien
 - Fersk, kompetanse, arbeidsdeling og god forvaltning
 - Russland vil alltid ha billigere arbeidskraft enn Norge
 - Mindre kjøpekraft og billigere produkter
 - Samtidig voksende betalingsvilje i høykvalitetssegmenter
 - Grunnlag for norsk eksport av både sild og laks
 - Muligheter innenfor ferskvarelogistikk og markedsføring
 - Transaksjonstid mellom fangst og forbruk må ned.
 - Kvalitetskontroll og merking

Oppsummering

- Markedsorientert satsing for verdiskapning
- Satsing på et breit felt
- Bygge stein på stein: Utviklingen tar tid
 - Styrk innsatsfaktorene for bedriftenes verdikjeder
 - Råstofforvaltning
 - Utdanning & forskning
 - Bedriftsutvikling
 - Investeringer
- Lære mens vi rykker frem: Kontinuerlig evaluering